

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор
Державного закладу
«Південноукраїнський
національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Андрій КРАСНОЖОН

2024 року

ВИСНОВОК

про дисертацію здобувача наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» **Ву Мінлі** з теми «**Формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці**».

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор Койчева Тетяна Іванівна.

Витяг з протоколу № 5/2

засідання наукового (фахового) семінару Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
імені К. Д. Ушинського»

від 03 жовтня 2024 року

На засіданні були присутні: в.о. голови наукового (фахового) семінару І. А. Княжева, доктор педагогічних наук, професор Т. І. Койчева, учений секретар наукового (фахового) семінару, кандидат педагогічних наук, доцент О. А. Галіцан, доктори педагогічних наук, професори В. А. Балакірева, Л. І. Березовська, І. М. Богданова, О. А. Листопад, Т. Ю. Осипова, І. О. Пальшкова, О. В. Попова, А. Ф. Линенко, Н. М. Черненко, О. І. Ордановська, кандидати педагогічних наук, доценти І. О. Бартенєва, О. П. Ноздрова, І. С. Артемьєва, Л. Г. Яновська, А. О. Яновський; запрошена: кандидат педагогічних наук, старший викладач Г. О. Реброва.

СЛУХАЛИ: Обговорення дисертації здобувача наукового ступеня доктора філософії Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Ву Мінлі з теми «Формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці».

ВИСТУПИЛИ:

В.о. голови наукового (фахового) семінару, доктор педагогічних наук, професор І. А. Княжева: пропоную присутнім заслухати доповідь здобувача наукового ступеня Ву Мінлі за матеріалами дослідження і висловити свою думку щодо представленої роботи.

Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 4 від 28 жовтня 2021 р.).

Ву Мінлі: Глобалізація світової економіки, потреба у стабільному соціально-економічному розвитку, забезпеченні конкурентоспроможності країни, розповсюдження і визнання по всьому цивілізованому світові ідеї прогресу залежно від зростання людського капіталу та технологій, що, як ніколи раніше, набули сьогодні виключної гостроти та актуальності, вимагають системних змін (у тому числі й парадигмальних засад) у всіх суспільно-економічних галузях, зокрема й освітній. Адже саме освіта як чинник сталого розвитку країни, значною мірою сприяє забезпеченню її моральної, економічної, технологічної та інформаційної безпеки в умовах усе більш конкурентного та глобалізованого світового ринку. На перший план висуваються вимоги щодо підвищення якості всіх щаблів освіти як основи створення людського капіталу соціально-економічного та культурного розвитку нашої держави. Здійснюється концептуальне переосмислення, парадигмальне оновлення системи освіти, фундаментальна інновація її стратегічних орієнтирів та їх практична реалізація. Зокрема в межах модернізації базової середньої освіти відбувається широке впровадження концепції Нової української школи, що не можливе без якісної професійної підготовки сучасного компетентного вчителя, здатного в умовах ринкової економіки до розв'язання актуальних проблем, інноваційного переосмислення й упровадження нових засобів, методів і технологій організації освітнього процесу. Відповідно до цього в межах компетентної освітньої парадигми сьогодні виключного значення проблема підготовки студентів у галузі мистецької освіти, зокрема й формування в майбутніх учителів образотворчого мистецтва економічної компетентності.

Мета дослідження: науково обґрунтувати й апробувати педагогічні умови та модель формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці.

У дослідженні перевірено наукове припущення про те, що формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці буде ефективним, якщо реалізувати такі педагогічні умови: збагачення змісту професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва навчальним контентом економічного спрямування; актуалізація мотивації досягнення економічного успіху в майбутній художньо-педагогічній діяльності; використання синергетичного ефекту художнього мистецтва та економіки як ресурсу розширення спектру економічних концептів майбутніх педагогів-художників.

Методи дослідження: теоретичні – категорійний, порівняльний аналіз, систематизація й узагальнення довідкової та науково-методичної літератури з проблеми дослідження використано з метою теоретичного обґрунтування проблеми формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці, формулювання понятійного

ядра дослідження, обґрунтування педагогічних умов і структури формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці; моделювання – для побудови моделі формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці; емпіричні – анкетування, опитування, тестування, самооцінювання, психологічні методики тощо – для визначення рівнів сформованості економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці; експериментальна методика (діагностувальний, формувальний і прикінцевий етапи) – з метою перевірки ефективності виокремлених педагогічних умов, моделі й методики формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці; статистичні – критерій застосовано для доказу достовірності й не випадковості отриманих експериментальних результатів дослідження та підтвердження гіпотези.

Проблему формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці досліджено з позицій компетентнісного, особистісно-діяльнісного і системно-синергетичного методологічних підходів, що дало змогу досліджуваний феномен характеризувати як інтегративне професійно-особистісне новоутворення, що забезпечує спроможність адаптуватися до умов суспільного життя, розуміти соціально-економічні процеси, які відбуваються в ньому, бути конкурентоздатним, активним, відповідальним, готовим до самовдосконалення, вирішення повсякденних художньо-педагогічних і економічних завдань, умотивованим до навчання впродовж життя, культивування і передавання культурних цінностей образотворчого мистецтва, здатним до раціональної економічної поведінки в умовах ринкових відносин. Уточнено зміст понять «компетенція», «компетентність».

Економічну компетентність схарактеризовано як інтегративну характеристику особистості, що відображає здатність індивіда до діяльності економічного спрямування на основі набутих знань, умінь, навичок й особистісних властивостей.

Полікомпонентний характер економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва репрезентовано єднанням взаємозумовлених і взаємоузгоджених ціннісно-мотиваційного, інтелектуально-когнітивного і діяльнісно-творчого компонентів. Відповідно до структури розроблено критеріальну базу діагностування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці.

Конкретизовано, що ціннісно-мотиваційний компонент економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва діагностувався застосуванням аксіологічного критерію, з показниками (мотивація особистості до успіху, ціннісне ставлення до вирішення завдань економічного спрямування); інтелектуально-когнітивний компонент – використанням пізнавального критерію з показниками (економічні знання, економічне мислення); діяльнісно-творчий – застосуванням операційно-

креативного критерію з показниками (креативність; здатність до вирішення практичних завдань економічного спрямування).

Розроблено якісну і кількісну характеристику рівнів сформованості економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці (достатній, базовий, початковий) та методикау їх діагностики.

Науково обґрунтовано педагогічні умови формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці: збагачення змісту професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва навчальним контентом економічного спрямування; актуалізація мотивації досягнення економічного успіху в майбутній художньо-педагогічній діяльності; використання синергетичного ефекту художнього мистецтва та економіки як ресурсу розширення спектру економічних концептів майбутніх педагогів-художників.

Розроблено модель формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці, яка вміщує відомості щодо мети і результату започаткованої діяльності та відображає взаємозв'язок виокремлених блоків (концептуально-теоретичний, змістово-процесуальний, оцінно-результативний), що забезпечує реалізацію мети і завдань формування економічної компетентності.

Концептуально-теоретичний блок висвітлює методологічну базу дослідження, що забезпечується застосуванням компетентнісного, особистісно-діяльнісного і системно-синергетичного підходів з реалізацією принципів суб'єктності, гуманістичної спрямованості, контекстності, особистісно-професійного та економічного розвитку та структурні компоненти економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Змістово-процесуальний блок моделі показує взаємопов'язані етапи, педагогічні умови, форми і методи процесу формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці.

Оцінно-результативний блок розробленої моделі репрезентує систему оцінювання (критерії, показники, рівні) отриманих результатів експериментального дослідження та досягнення його запланованого результату – сформованості економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Для перевірки ефективності педагогічних умов, моделі формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці та методики її реалізації, достовірності результатів експерименту, одержаних в експериментальній і контрольній групах, було використано критерій χ^2 , що підтвердило з імовірністю 95% статистичну значущість змін, які відбулися в рівнях сформованості економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці в експериментальній групі.

Отримані в ході експериментальної роботи дані засвідчили, що мету наукового пошуку досягнуто, поставлені в дослідженні завдання виконано, гіпотезу підтверджено.

Дякую за увагу!

Після доповіді було поставлені запитання.

Доктор педагогічних наук, професор Н. М. Черненко: Шановний Ву Мінлі, розкажіть більше про методику реалізації моделі формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Ву Мінлі: Дякую. Методика реалізації моделі формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці передбачала комплексне впровадження педагогічних умов на адаптаційно-спонукальному, операційно-інтеграційному та діяльнісно-технологічному етапах, через застосування інноваційної форми організації навчання – педагогічної майстерні «Студія економічного розвитку педагога-художника», інтеграцію змісту формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва в навчальні дисципліни фахової і педагогічної спрямованості, форми (лекції: візуалізація, бінарна, лекція-панорама, проблемна, міні-лекція воркшоп; практичні заняття, самостійна та групова робота, взаємонавчання, коуч-сесія) і методи (інформаційно-рецептивний, проблемний, метод ABCDE, індуктора, «Відкриття», ділова гра-симуляція, SWOT-аналіз, техніка SMART, брейнстормінг, синектики, кейс-метод, метод проєктів).

Доктор педагогічних наук, професор О. А. Листопад: Ву Мінлі, деталізуйте вектори проєктної роботи здобувачів освіти, адже для вчителів образотворчого мистецтва вона має принципове значення.

Ву Мінлі: Дякую. Дослідницька складова проєктної роботи передбачала аналіз ринку, різних платформ і способів монетизації творчості, таких як продаж робіт через онлайн-галереї, участь у виставках, краудфандинг, створення власних курсів тощо, аналіз успішних прикладів монетизації творчості в Україні та за кордоном. Для цього було застосовано метод SWOT-аналізу для виявлення й оцінки сильних і слабких сторін, можливостей та загроз, пов'язаних із певним проєктом чи ситуацією для прийняття об'єктивних рішень.

Практична складова проєктної роботи включала розроблення індивідуальних проєктів, коли кожен студент розробляв власний план монетизації своєї творчої діяльності. Це були бізнес-план, маркетингова стратегія, проєкт створення власного бренду, відкриття онлайн-магазину на платформах типу Etsy, розроблення та запуск рекламної кампанії в соціальних мережах.

Презентаційна складова проєктної роботи передбачала захист індивідуальних проєктів, під час якого майбутні вчителі образотворчого мистецтва представляли результати своєї діяльності перед учасниками педагогічної майстерні, отримуючи зворотний зв'язок і рекомендації. Оцінювання відбувалося за такими критеріями, як креативність, реалістичність, глибина дослідження та можливість практичного

застосування. Можемо констатувати, що приміром, проєкт «Форми монетизації творчості» дозволив майбутнім педагогам-художникам отримати необхідні економічні знання та практичні вміння для перетворення їхньої творчої діяльності у прибуткову справу, виявляючи креативність й умотивованість до успіху.

Доктор педагогічних наук, професор І. О. Пальшкова: Ву Мінлі, у доповіді ви зазначили, що показник сформованості «креативність» діагностовано на достатньому рівні навіть на початковому етапі експерименту. Чи аналізували Ви причини такого результату?

Ву Мінлі: Дякую. Аналізуючи результати початкового експериментального зрізу ми спробували виявити причини відносно високого результату діагностування показника сформованості економічної компетентності респондентів «креативність». На нашу думку, такий результат детермінують певні причини. Сутність обраної спеціалізації, адже і образотворче мистецтво, і педагогіка вимагають високого рівня творчого мислення. Студенти, які обирають цей напрям, зазвичай мають природну схильність до креативного самовираження і розвитку оригінальних ідей. Навчальні програми зосереджені на розвитку творчих художніх навичок і педагогічних умінь, креативного мислення й інноваційних підходів до вирішення художньо-педагогічних завдань. Здобувачі освіти, які обирають мистецько-педагогічну спеціалізацію, зазвичай мають внутрішню мотивацію до творчості і прагнуть розвивати свої креативні здібності, що природно веде до високих показників креативності. Майбутні вчителі образотворчого мистецтва розуміють, що креативність є дуже важливою для їхньої майбутньої професії. Навчальні заклади художньо-педагогічного профілю часто створюють середовище, яке стимулює творчість, а викладачі самі є креативними особистостями і можуть слугувати прикладом для своїх студентів, мотивуючи їх розвивати власну креативність. Майбутні педагоги-художники мають можливість експериментувати з різними техніками і матеріалами, виявляти під час педагогічної практики так необхідну педагогу інноваційність, що сприяє розвитку їхньої креативності.

Доктор педагогічних наук, професор А. Ф. Линенко: Шановний Ву Мінлі, розкажіть більше про кейс-метод, адже з презентації видно, що ви його активно використовували.

Ву Мінлі: Дякую. Використання кейс-методу виявилось дуже ефективним у формуванні економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Наприклад, опрацювання кейсу «Учитель образотворчого мистецтва як блогер» передбачало: розроблення контент-стратегії, що передбачає визначення тем, які будуть цікавими для аудиторії та складання плану публікацій на місяць вперед; розроблення маркетингової стратегії через аналіз цільової аудиторії та вибір каналів просування (соціальних мереж), що будуть найефективнішими, створення плану по залученню підписників (акції, конкурси, колаборації з іншими блогерами тощо); огляд можливостей для монетизації блогу (партнерські програми, продаж художніх робіт, платні майстер-класи тощо), розроблення цінової

політики для платних послуг, визначення платформ для продажу робіт та проведення вебінарів; тайм-менеджмент: створення розкладу, що дозволить поєднувати викладання, художню творчість і розвиток блогу, визначення пріоритетів та виділення часу для саморозвитку й подальшого навчання; оцінювання результатів за такими критеріями: кількість підписників, переглядів і взаємодії з контентом, доходи від блогу, набуття нових знань і вмінь, отриманих через блогерську діяльність; вплив на учнів через їх залучення до онлайн-майстер-класів, використання блогу як додаткового навчального ресурсу.

Кандидат педагогічних наук, доцент Л. Г. Яновська: Шановний Ву Мінлі, який принцип організації процесу формування економічної компетентності Ви вважаєте визначальним?

Ву Мінлі: Дякую. За результатами здійснення педагогічного експерименту ми дійшли висновків про те, що найбільш дієвим виявився принцип суб'єктності. Принцип суб'єктності в процесі формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва передбачає визнання унікальності кожного студента, підвищує мотивацію здобувачів освіти до навчання, активізує їхню життєтворчість, оскільки вони усвідомлюють безпосередній зв'язок між освітнім процесом та своєю особистою та професійною самореалізацією. Принцип суб'єктності націлює на ініціацію активно перетворювальної діяльності, розвиток творчого потенціалу, ініціативності та підприємливості майбутніх учителів образотворчого мистецтва, адже передбачає розширення можливостей удосконалювати свої ідеї та втілювати проєкти, застосовувати економічні знання й уміння для реалізації власних творчих задумів, сприяє формуванню соціальної відповідальності, оскільки студенти вчать приймати рішення, враховуючи не лише свої особисті інтереси, але й суспільні потреби та цінності.

Кандидат педагогічних наук, доцент О. П. Ноздрова: Ву Мінлі, схарактеризуйте достатній рівень сформованості економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Ву Мінлі: Дякую. Достатній рівень сформованості економічної компетентності властивий тим майбутнім учителям образотворчого мистецтва, у яких наявні висока мотивація до успіху в економічній діяльності, активний стійкий інтерес до економічних знань, упевнене усвідомлення важливості економічної компетентності, активна участь у її набутті. Педагоги-художники цього рівня продемонстрували глибокі знання економічних понять і термінів, переконливе розуміння економічних процесів і принципів, розвинені навички економічного мислення, стійку й переконливу здатність аналізувати й оцінювати економічні ситуації, робити адекватні висновки. Вони засвідчили інтенції до виявлення як вербальної, так і невербальної креативності, ініціативну здатність використовувати інноваційні підходи, оригінальність у вирішенні практичних завдань економічного спрямування.

Доктор педагогічних наук, професор О. В. Попова: Ву Мінлі розкажіть, які тестові методики ввійшли до вашої діагностувальної програми для вимірювання рівнів сформованості економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва?

Ву Мінлі: Дякую. До нашої експериментальної діагностувальної програми ввійшли такі методики: методика діагностики мотивації особистості до успіху (за Т. Елерсом); опитувальник «Ціннісне ставлення до набуття економічної компетентності»; тестове завдання на володіння базовими економічними знаннями (за М. Морозовою); анкета для самооцінювання рівнів сформованості економічного мислення; поелементна діагностика вербальної і невербальної креативності (Дж. Гілфорд і П. Торренс у модифікації Е. Тунік, В. Губенко); методика виконання практичних завдань економічного спрямування.

В обговоренні взяли участь:

Науковий керівник, доктор педагогічних наук, професор Т. І. Койчева: За роки навчання в аспірантурі Ву Мінлі виявив неабияку принциповість, самостійність в обстоюванні наукових положень і власних умовисновків. Дисертант розпочав свою роботу над дисертацією намагаючись урахувати свій власний художньо-педагогічний досвід, проаналізував освітньо-професійну програму підготовки майбутніх учителів за спеціальностями 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво).

Ву Мінлі самостійно аналізував науковий фонд з обраної проблематики, розробляв модель формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва, методику її реалізації.

Наукові напрацювання дисертанта здобули схвальної оцінки на численних міжнародних конференціях, ним опубліковано достатню кількість наукових статей у фахових виданнях України. Ву Мінлі опублікував наукову статтю (у співавторстві) в міжнародному журналі з педагогіки, що входить до наукометричних баз.

Уважаю, що дисертаційне дослідження Ву Мінлі «Формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці» вирізняється науковою новизною та практичною значущістю та може бути рекомендоване до захисту в спеціалізованій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент, кандидат педагогічних наук, доцент О. А. Галіцан: Дисертаційна робота Ву Мінлі розв'язує суперечності, що виникли в системі підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва, а саме: зростанням вимог до якості професійної діяльності майбутніх учителів образотворчого мистецтва та їх конкурентоспроможності на міжнародному ринку освітніх послуг і недостатньою сформованістю їхньої економічної компетентності; об'єктивно існуючим унікальним потенціалом, що містить художньо-педагогічна освіта щодо здійснення природного поєднання економіки (економічних знань, економічної свідомості, економічних умінь, досвіду економічно доцільної поведінки тощо) і художньої культури та недостатньою розробленістю наукових засад і методики формування в майбутніх учителів

образотворчого мистецтва економічної компетентності в процесі фахової підготовки.

Розв'язання окреслених суперечностей відбулося відповідно до наукової теми кафедри педагогіки «Проектування професійного становлення майбутніх фахівців в умовах університетської освіти» (№ 0120U002014), що входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Наукова новизна одержаних результатів не викликає сумніву, тому що дійсно вперше: розкрито й науково обґрунтовано сутність феномену «економічна компетентність майбутніх учителів образотворчого мистецтва», розкрито його структуру (ціннісно-мотиваційний, інтелектуально-когнітивний і діяльнісно-творчий компоненти); схарактеризовано критерії (аксіологічний, пізнавальний, операційно-креативний), показники (мотивація особистості до успіху, ціннісне ставлення до вирішення завдань економічного спрямування, економічні знання, економічне мислення, креативність; здатність до вирішення практичних завдань економічного спрямування) та рівні сформованості економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці (достатній, базовий, початковий). Обґрунтовано педагогічні умови формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці у ЗВО: збагачення змісту професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва навчальним контентом економічного спрямування; актуалізація мотивації досягнення економічного успіху в майбутній художньо-педагогічній діяльності; використання синергетичного ефекту художнього мистецтва та економіки як ресурсу розширення спектру економічних концептів майбутніх педагогів-художників.

Розроблено модель формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці (концептуально-теоретичний, змістово-процесуальний, оцінно-результативний блоки). Уточнено сутність понять «компетенція», «компетентність», «економічна компетентність». Подальшого розвитку набули теорія і методика формування економічної компетентності майбутніх педагогів у процесі фахової підготовки..

Аналіз змісту дисертації та публікацій Ву Мінлі є підставою для висновку про наукову обґрунтованість і достовірність одержаних результатів. Викладений у вступі науковий апарат дослідження дає змогу чітко простежити авторське бачення способів розв'язання порушеної проблеми, зрозуміти логіку й алгоритм виконання поставлених завдань та усвідомити сутність і наукову значущість одержаних результатів.

Ретельно вивчена дисертантом джерельна база (252 найменування, з яких 53 – іноземними мовами) дала змогу поглибити дослідження обраної проблеми. Успішному виконанню завдань наукового пошуку також сприяло коректне використання комплексу теоретичних, емпіричних і статистичних

методів, що забезпечило вірогідність отриманих результатів та засвідчило ефективність проведеного дослідження.

Логіка викладу теоретичного й дослідно-експериментального матеріалу відповідає темі дисертації, зокрема об'єкту, предмету, меті і завданням, що забезпечує цілісність роботи.

Оцінюючи загалом позитивно роботу висловимо низку зауважень і побажань.

1. Потребує розширення анотація до роботи, адже в основному тексті зроблено набагато більше, ніж зазначено в анотації .
2. В основному визначенні краще не використовувати номінацію «студент», а замінити його на «майбутній вчитель образотворчого мистецтва».
3. У дисертації міститься чимало теоретико-методологічних матеріалів щодо феноменології економічної компетентності педагога. За умови належної систематизації, змістового коригування й узагальнення їх можна рекомендувати до опублікування. Оскільки ці знання дійсно характеризуються певною новизною, то ними неодмінно скористаються фахівці в галузі філософії, психології та педагогіки професіоналізму, а також здобувачі вищої художньо-педагогічної освіти.
4. Рукопис роботи не позбавлений орфографічних, пунктуаційних та стилістичних огріхів.

Загальний висновок. Враховуючи беззаперечну актуальність, наукову новизну, системність і завершеність, самостійність, доказовість і вірогідність висновків і концептуальну цілісність дисертації Ву Мінлі з теми «Формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці», стверджуємо, що вона є самостійним і завершеним науковим дослідженням, яке виконано за актуальною темою з використанням оптимальних методів наукового пошуку. Дисертація містить науково обґрунтовані результати, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, достатньо повно оприлюднені в наукових працях та свідчать про персональний внесок здобувача в науку і практику підготовки майбутніх учителів математики. Робота відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та всім вимогам МОН України, а автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з відповідної спеціальності.

Рецензент, кандидат педагогічних наук **Г. О. Реброва**: Актуальність за початкового Ву Мінлі дослідження зумовлена тим, що освіта як чинник сталого розвитку країни, значною мірою сприяє забезпеченню її моральної, економічної, технологічної та інформаційної безпеки. На перший план висуваються вимоги щодо підвищення якості всіх щаблів освіти як основи формування потужної нації, соціально-економічного та культурного розвитку заможного суспільства. У зв'язку з цим здійснюється концептуальне переосмислення, парадигмальне оновлення системи освіти, фундаментальна інновація її стратегічних орієнтирів та їх практична реалізація.

Зважаючи на це, актуальність проблеми, що досліджується не викликає

сумнівів.

Наукове дослідження виконано на належному методологічному рівні. Текст анотації відображає зміст дисертації та висвітлює її суттєві аспекти, основні положення і висновки. Рівень апробації результатів дослідження є достатнім і підтверджується активною участю дисертантки у науково-практичних конференціях різного рівня.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечуються логічною структурою роботи. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до кожного із них, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Чіткість, логіка і послідовність викладу тексту праці відповідає успішному виконанню поставлених завдань.

Здобувши сукупність емпіричних даних педагогічного експерименту, дисертант представив аналітичні матеріали, які дійсно засвідчують ефективність експериментальної роботи з формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці.

Наукові здобутки Ву Мінлі акумулюються у висновках, обґрунтованість яких не викликає сумнівів з огляду на обсяг та змістову наповненість проведеної дослідницької роботи, що характеризується як теоретичною, так і практичною значущістю.

Позитивно оцінюючи наукове і практичне значення здобутих результатів, вважаємо за необхідне висловити окремі міркування, що виникли в процесі аналізу змісту тексту дисертації та вимагають окремих уточнень і пояснень.

1. Зважаючи на те, що в темі зазначено, що формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва здійснюється у «фаховій підготовці», бажано було б стисло розкрити її основні параметри.
2. Раджу подумати над назвою першого розділу. Може має сенс назвати його «Теоретичні основи формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва»?
3. У межах діагностувального етапу експерименту дисертантом здійснено ґрунтовну, детальну, глибоку роботу з опрацювання експериментальних даних. Використано низку методів математичної статистики для підтвердження вірогідності отриманих результатів. Бажано проілюструвати динаміку за контрольною та експериментальною групою у вигляді діаграм або схем.
4. Текст роботи містить нечисленні недоліки оформлення, технічні огріхи та поодинокі орфографічні та стилістичні помилки.

Загальний висновок. Проте висловлені зауваження і побажання жодним чином не применшують цінності рецензованого дослідження, яке цілком відповідає чинним вимогам. За умов виправлення зазначених недоліків вважаємо за доцільне рекомендувати дисертацію Ву Мінлі «Формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці» до розгляду в спеціалізованій ученій раді зі

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент, доктор педагогічних наук, професор **Т. Ю. Осипова**: Актуальність рецензованого дослідження детермінується тим, що в Україні, у межах модернізації базової середньої освіти, відбувається широке впровадження концепції Нової української школи, де ставиться завдання підготувати випускника, здатного впливати на світ навколо себе, розвивати економіку з урахуванням принципів сталого розвитку, бути конкурентоспроможним на все більш глобалізованому ринку праці та готовим навчатися протягом усього життя. Реалізація цих завдань не можлива без якісної професійної підготовки сучасного компетентного вчителя, здатного до розв'язання актуальних проблем, інноваційного переосмислення й упровадження нового змісту, засобів, методів і технологій організації освітнього процесу. Усе глибше усвідомлюється нагальна потреба підготовки майбутніх педагогів, зокрема й мистецького напрямку, здатних не лише створювати, передавати та підтримувати надбання художньої культури, а й розуміти вагомість економічного чинника соціокультурного розвитку суспільства й особистості, бути спроможними до раціональної компетентної доцільної економічної поведінки.

Отже, своєчасність рецензованого дослідження не викликає сумнівів.

Беззаперечною є практична значущість роботи. Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробленні методики діагностики сформованості економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці, методики реалізації моделі формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці (адаптаційно-спонукальний, операційно-інтеграційний, діяльнісно-технологічний етапи), основний зміст якої репрезентований у межах педагогічної майстерні «Студія економічного розвитку майбутнього педагога-художника».

Результати дослідження можуть бути використані в освітньому процесі закладів вищої освіти для формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва, укладанні підручників, навчальних посібників і методичних рекомендацій для майбутніх учителів образотворчого мистецтва і викладачів, написання здобувачами освіти курсових і магістерських робіт, підготовки тез доповідей і наукових статей, у системі неперервної післядипломної освіти вчителів образотворчого мистецтва.

Наукові положення, що містяться в дисертаційному дослідженні, є аргументованими і достатньо обґрунтованими у змісті дисертації, висновках. Дисертант на достатньому науковому рівні обґрунтував вибір теми, її актуальність, визначив мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, аргументувала використання обраних методів дослідження. Автором сформована якісна джерельна база, що слугує беззаперечним аргументом інформативності, доказовості одержаних результатів дослідження.

Ознайомлення з текстом дисертації та змістом наукових публікацій Ву Мінлі свідчить про наукову обґрунтованість і достовірність результатів

дослідження. Дисертант на достатньому рівні володіє науково-дослідницькою компетентністю, що сприяє ефективному досягненню мети дослідження та вирішенню його завдань.

Відзначаю лаконічний науковий стиль викладу матеріалу, вираженість умовисновків, рефлексійність в оцінюванні наукових положень, вдале стилістичне оформлення тексту.

Високо і позитивно оцінюючи наукове і практичне значення представленого дисертаційного дослідження, вважаємо за доцільне вказати на деякі зауваження та побажання дискусійного характеру:

1. Формулювання першої педагогічної умови формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва «збагачення змісту професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва навчальним контентом економічного спрямування» спонукає до думки про виразність саме «професійної підготовки», а в темі зазначено «фахову підготовку».

2. Дуже вдало, влучно, точно сформульовано третю педагогічну умову формування економічної компетентності майбутніх педагогів-художників, а саме: «використання синергетичного ефекту художнього мистецтва та економіки як ресурсу розширення спектру економічних концептів майбутніх педагогів-художників». Матеріал має ознаки суттєвої інноваційності. Раджу розкрити його глибше.

3. Дисертантом ґрунтовно, розгорнуто та деталізовано представлено методику реалізації експериментальної педагогічної моделі формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Разом із цим слід було схематично ілюструвати кожен вектор формувального впливу за допомогою схеми або малюнку.

4. Рукопис дисертаційного дослідження не позбавлений технічних, орфографічних, стилістичних огріхів.

Всі наведені зауваження ніяк не впливають на позитивну оцінку дисертації, вони носять рекомендаційний характер, не знижують наукової цінності рецензованого дослідження.

Загальний висновок. Попри висловлені зауваження і пропозиції, вважаємо, що дисертація Ву Мінлі є актуальним, самостійним і завершеним науковим дослідженням, яке відповідає чинним вимогам, що ставляться до дисертацій рівня доктора філософії, має наукову новизну і практичну значущість та може бути рекомендована до подання в разову спеціалізовану вчену раду на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки.

Доктор педагогічних наук, професор О. А. Листопад: Я погоджуюсь із рецензентом у тому, що неабияку інноваційність має третя педагогічна умова формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва – використання синергетичного ефекту художнього мистецтва та економіки як ресурсу розширення спектру економічних концептів майбутніх педагогів-художників. Раджу обов'язково опублікувати матеріал у статті, він стане у нагоді при підготовці майбутніх

учителів мистецького профілю.

Вважаю, що робота є значущою та актуальною, відповідає усім вимогам та у подальшому може бути рекомендованою до захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Доктор педагогічних наук, професор В. А. Балакірєва: Я в цілому погоджуюсь із думками, що висловили всі члени семінару, однак зазначу, що професійний профіль дисертанта дозволяє йому наситити опис формувального експерименту малюнками, схемами, ілюстративним матеріалом.

На мою думку, робота є своєчасною, відповідає усім вимогам та у подальшому може бути рекомендованою до захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Доктор педагогічних наук, професор А. Ф. Линенко: У дисертації представлено потужний матеріал, що суттєво збагачує систему підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Зазвичай, економічна складова професійно-мистецької діяльності педагога не входить до переліку принципово важливих. Дисертант вдало і продуктивно звернувся до європейських освітніх практик і це заслуговує схвалення.

Я підтримую роботу і рекомендую її до захисту в спеціалізовану вчену раду за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Учений секретар наукового семінару, кандидат педагогічних наук, доцент О. А. Галіцян представила відомості щодо апробації основних положень дисертації, повноти опублікованих наукових результатів Ву Мінлі та проєкт рішення висновку.

Відомості про повноту надрукованих наукових результатів автора Статті у наукових фахових виданнях України

1. Койчева Т. І., Ву Мінлі. Компетентнісна парадигма професійної підготовки сучасного вчителя нової української школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2022. № 83. С. 47–51.

<https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.83.7>

<http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/83/7.pdf>

2. Ву Мінлі. Економічна компетентність сучасного педагога: сутність і шляхи формування в умовах вищої художньо-педагогічної освіти. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 61. т. 1. С. 129–132.

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/61.1.25>

http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/61/part_1/25.pdf

3. Ву Мінлі. Модель формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва в процесі фахової підготовки. *Перспективи та інновації науки*. (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). 2024. Випуск 8 (42). 2024. С. 99–107.

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8\(42\)-99-107](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-8(42)-99-107)

Статті у наукових виданнях інших держав

4. Bilynska K., Markova O., Chornobryva N., Kuznietsov Y., **Mingli W.** The power of digitalization in education: improving learning with interactive multimedia content. [Сила цифровізації в освіті: покращення навчання за допомогою інтерактивного мультимедійного вмісту]. *Amazonia Investiga*. 2024. № 13(76), P. 188–201. (Web of Science)

<https://doi.org/10.34069/AI/2024.76.04.15>

<https://amazoniainvestiga.info/check/76/15-188-201.pdf>

Праці апробаційного характеру

5. Ву Мінлі. Економічний складник професійної підготовки майбутніх педагогів. *Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень*: матеріали III Міжнародної наукової конференції (Т. 2), м. Львів, 15 квітня, 2022 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. С. 56–57.

6. Ву Мінлі. Економічна освіта майбутніх педагогів: реалії і перспективи. *Modernization of science and its influence on global processes: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference*, April 14, 2023. Bern, Swiss Confederation: European Scientific Platform. P. 85–86.

<https://doi.org/10.36074/scientia-14.04.2023>

<https://previous.scientia.report/index.php/archive/issue/view/14.04.2023>

7. Ву Мінлі. Економічна освіта як чинник конкурентоспроможності майбутнього педагога. *Міжнародна науково-практична конференція «Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в університетському просторі»* (Одеса, 20–22 травня 2024 р.). С. 160–163.

8. Ву Мінлі. Принципи формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці. *Proceedings of the 7th International Scientific Conference «Scientific Results»* (July 25–26, 2024). Rome, Italy, 2024. P. 7–10.

<https://ojs.publisher.agency/index.php/SR/article/view/4008>

ВИСНОВОК

1. Уважати, що дисертація Ву Мінлі з теми «Формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії, є завершеним самостійним дослідженням з актуальної проблеми, відповідає вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

1.1 Уважати, що дисертаційне дослідження містить наукову новизну. Уперше розкрито й науково обґрунтовано сутність феномену «економічна компетентність майбутніх учителів образотворчого мистецтва», розкрито його структуру (ціннісно-мотиваційний, інтелектуально-когнітивний і діяльнісно-творчий компоненти); схарактеризовано критерії (аксіологічний, пізнавальний, операційно-креативний), показники (мотивація особистості до

успіху, ціннісне ставлення до вирішення завдань економічного спрямування, економічні знання, економічне мислення, креативність; здатність до вирішення практичних завдань економічного спрямування) та рівні сформованості економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці (достатній, базовий, початковий). Обґрунтовано педагогічні умови формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці у ЗВО: збагачення змісту професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва навчальним контентом економічного спрямування; актуалізація мотивації досягнення економічного успіху в майбутній художньо-педагогічній діяльності; використання синергетичного ефекту художнього мистецтва та економіки як ресурсу розширення спектру економічних концептів майбутніх педагогів-художників. Розроблено модель формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці (концептуально-теоретичний, змістово-процесуальний, оцінно-результативний блоки). Уточнено сутність понять «компетенція», «компетентність», «економічна компетентність». Подальшого розвитку набули теорія і методика формування економічної компетентності майбутніх педагогів у процесі фахової підготовки.

1.2. Уважати, що дисертаційне дослідження має практичну значущість, що полягає в розробленні методики діагностики сформованості економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці, методики реалізації моделі формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці (адаптаційно-спонукальний, операційно-інтеграційний, діяльнісно-технологічний етапи), основний зміст якої репрезентований у межах педагогічної майстерні «Студія економічного розвитку майбутнього педагога-художника». Результати дослідження можуть бути використані в освітньому процесі закладів вищої освіти для формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва, укладанні підручників, навчальних посібників і методичних рекомендацій для майбутніх учителів образотворчого мистецтва і викладачів, написання здобувачами освіти курсових і магістерських робіт, підготовки тез доповідей і наукових статей, у системі неперервної післядипломної освіти вчителів образотворчого мистецтва.

2. Затвердити висновок засідання наукового (фахового) семінару Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» про дисертацію Ву Мінлі з теми «Формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці», що представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

2.1. Дисертаційна робота виконана відповідно до наукової теми кафедри педагогіки «Проектування професійного становлення майбутніх фахівців в умовах університетської освіти» (№ 0120U002014), що входить до

тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

2.2. Матеріали дослідження **впроваджено** в освітній процес Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» (акт впровадження №1866/04 від 11.09.2024 року), Рівненського державного гуманітарного університету (акт впровадження №235/42 від 21.06.2024 р.).

2.3. **Основні результати дослідження** висвітлено у 8 публікаціях автора: 3 статті у виданнях категорії Б з педагогіки; 1 стаття у науковому виданні інших держав (Web of Science); 4 публікації апробаційного характеру.

3. **Ухвалили:** з урахуванням виправлення висловлених зауважень, рекомендувати дисертаційну роботу Ву Мінлі з теми «Формування економічної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці» до попереднього розгляду і захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Результати голосування:

присутні – 19,
«за» – 19,
«проти» – немає.

Висновок прийнято одностайно.

В.о. голови
наукового (фахового) семінару,
доктор педагогічних наук,
професор

Ірина КНЯЖЕВА

Учений секретар
наукового (фахового) семінару,
кандидат педагогічних наук,
доцент

Ольга ГАЛІЦАН

